

ADVIES

2012-186

Klacht weigeren van voorwaardelijk bevorderen naar havo-4 na wijziging verplichte vakken havo-3

Leerling blijft zitten in havo-3 door slecht resultaat Duits. Nu Duits niet meer verplicht is in havo-3 wil klager dat leerling voorwaardelijk tot havo-4 wordt toegelaten.

De Commissie volgt het standpunt van de school dat de bevorderingsnormen moeten worden gezien als een totaalpakket. Het gaat om het algemene beeld en de prestaties van een leerling in het afgelopen schooljaar. Bij het toepassen van de hardheidsclausule dient volgens de Commissie nadrukkelijk gekeken te worden naar het belang van de individuele leerling. Nu echter een correcte afweging van de belangen niet geleid zou hebben tot een andere uitkomst, zal de Commissie de klacht om die reden ongegrond verklaren.

De Commissie acht de klacht ongegrond.

1. Verloop van de klachtenprocedure

- 1.1. Klager heeft bij e-mailbericht van 5 september 2012, en vervolgens middels door hem ingevuld en ondertekend vragenformulier van de Commissie, zijn klacht voorgelegd aan de Landelijke Klachtencommissie Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en BVE (verder te noemen: de Commissie).
- 1.2. De Commissie heeft aangeklaagde gevraagd te reageren op het gestelde in deze klachtbrieven.
- 1.3. Aangeklaagde heeft daarop bij brieven van respectievelijk 11 en 17 september 2012 van de heer V, directeur-bestuurder, en 20 september 2012 van de heer B., directeur havo/vwo, aangegeven dat de school is aangesloten bij de Commissie en de modelklachtenregeling van de Besturenraad PCO hanteert en tevens een inhoudelijke reactie op de klacht gegeven.
- 1.4. Op 27 september 2012 heeft de Commissie een hoorzitting gehouden te H., alwaar zijn verschenen: klager, in persoon, en namens aangeklaagde de heer K., stafdirecteur, en voornoemde heer B..
- 1.5. De klacht van klager betreft het feit dat de school door te beslissen om niet in te gaan op het voorstel van klager om zijn zoon J. voorwaardelijk te bevorderen naar de vierde klas havo, het systeem/de regels geplaast heeft voor het doel/het geven van onderwijs en het begeleiden van de leerling naar het eindexamen. Hiermee is de school voorbijgegaan aan het belang van J.. Klager vindt het niet terecht dat zijn zoon de derde klas moet overdoen, nu hij dit schooljaar geen Duits meer heeft en hij juist door een onvoldoende (een 4) voor Duits niet aan de bevorderingsnormen voldeed. Zitten blijven werkt zo, volgens klager, alleen maar demotiverend.

2. Overwegingen van de Commissie

De Commissie overweegt op grond van de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen als volgt.

Ten aanzien van de feiten

De zoon van klager, J., was in het schooljaar 2011/2012 leerling van klas 3 havo van de scholengemeenschap te S.. Aan het eind van het schooljaar is hij, (ook volgens klager terecht) overeenkomstig de bevorderingsnormen, niet bevorderd naar de vierde klas havo, omdat hij op zijn rapport 3 onvoldoendes had (een 4 voor Duits, een 5 voor economie en een 5 voor natuurkunde) met daartegenover onvoldoende compensatiepunten in de cijfers voor de andere vakken.

Vervolgens heeft de school vlak voor de zomervakantie bericht dat de leerlingen in de derde klas havo in het schooljaar 2012/2013 geen Duits zouden krijgen. Aan de leerlingen die volgend jaar havo-3 zouden doen is aan het eind van vorig schooljaar gevraagd een keuze te maken tussen de vakken Frans en Duits. Omdat bijna alle leerlingen niet voor Frans kozen, is de school teruggekomen op het idee de keuze aan de leerlingen te laten. Het kan immers, zo heeft de heer B. ter zitting verklaard, toch niet de bedoeling zijn om zo een heel vak om zeep te helpen. De school heeft daarom nog een brief naar de ouders van de leerlingen van de nieuwe klas havo-3 gestuurd met de mededeling dat in het volgende schooljaar toch Frans en Duits verplicht zullen zijn. Vlak voor het begin van het nieuwe schooljaar heeft de klas weer een brief van de school ontvangen, waarin wordt medegedeeld dat de leerlingen van havo-3 tóch een keuze moeten maken tussen ofwel Frans ofwel Duits. Dit in verband met het feit dat, aldus de heer V. in zijn brief van 11 september 2012 aan de Commissie, de school in een bestuursakkoord heeft besloten dit schooljaar te gaan werken met kernvakken, waarbij er aan minder vakken meer uren per week besteed zullen worden. Omdat sinds de invoering van de tweede fase op de havo (1999/2000) niet langer twee vreemde talen verplicht zijn, krijgen de leerlingen nu één vreemde taal, maar daarvoor wel meer uren.

Klager heeft bezwaar tegen dit, zoals hij het ter zitting verwoord heeft, veranderen van de regels gedurende het spel. Hij dient daarom, na verschillende gesprekken met teamleiders en de mentor, overeenkomstig de op deze school geldende algemene klachtenregeling per e-mail van 4 september 2012, een klacht in bij de heer B.. Hij stelt daarin voor "J. te bevorderen naar de 4^e klas met extra eisen aan het kerstrapport, en indien niet voldoende hem dan terug te plaatsen".

De heer B. beantwoordt de klacht met een e-mail van 5 september 2012 met als onderwerp: klacht overgangsnorm havo 3. Daarin geeft hij nog eens een toelichting op de bevorderingsnormen: "de leerling wordt bevorderd op grond van de prestaties die hij gedurende een heel schooljaar behaalt..... hij moet een zeker basisniveau hebben getoond over een breed scala aan vakken om kans van slagen te hebben in het jaar daarna." De heer B. erkent in deze mail wel dat de gang van zaken geen schoonheidsprijs verdient, maar dat dit aan de situatie rond de bevordering van J. niets verandert.

De heer K., stafdirecteur, heeft ter zitting verklaard dat de door klager aangehaalde zogenaamde duimregel alleen geldt bij de bevordering van leerlingen van (de derde naar de vierde klas van) het gymnasium: wanneer zij niet voldoen aan de bevorderingseisen en zij, wanneer je een duim legt op het cijfer voor de klassieke talen, wél voldoen aan de bevorderingsnormen voor de overgang naar de volgende klas op het vwo, kunnen zij toch overgaan naar de volgende klas, maar dan op een andere leerweg (vwo). De duimregel kan in het geval van J. niet worden toegepast, omdat het in zijn geval

gaat om de bevordering binnen de leerweg (havo) en een overgang naar de vierde klas van het vmbo voor klager en zijn zoon niet bespreekbaar is.

Een voorwaardelijke bevordering van leerlingen is, zo heeft de heer K. ter zitting vermeld, bij de overgang naar de eindexamenklas wettelijk niet toegestaan. De school doet het ook in andere gevallen nooit, omdat zij immers bij de beoordeling of een leerling voldoet aan de bevorderingsnorm kijkt naar de prestaties over de hele linie gedurende het hele schooljaar. "Als het in een heel jaar niet gelukt is te tonen dat je toe bent aan een volgende stap/klas, dan is ook er geen reden de leerling een proefperiode te geven om het in de volgende klas alsnog te laten blijken." De ervaring leert, volgens de heer B. ter zitting, dat leerlingen die zwak zijn bij de overgang naar de vierde (en dat geldt eigenlijk ook al voor de overgang naar de derde) klas, de eindstreep niet zonder struikelen halen. Dat is de reden waarom de school niet op het voorstel van klager wil ingaan. Nog afgezien van de precedentwerking die dit binnen deze grote schoolorganisatie zou hebben.

Klager heeft ter zitting verklaard dat zijn voorstel voor een voorwaardelijke bevordering naar de vierde klas bedoeld is om J. te motiveren. Nu het vak Duits voor hem is komen te vervallen –hij heeft voor Frans gekozen- heeft hij het idee dat hij achterover kan leunen, omdat hij met de cijfers van de overige vakken al wel voldeed aan de bevorderingsnorm. Klager ziet de school als een bedrijf dat als core business heeft leerlingen te motiveren en vlot naar het eindexamen te begeleiden. Hij ziet die inzet ten aanzien van J. niet terug. Volgens hem is de school alleen maar gefocust op het toepassen van de gestelde regels en niet bereid daar, in dit specifieke geval, in het belang van de leerling van af te wijken. Tegen deze opstelling richt zich zijn klacht.

Beoordeling

De Commissie stelt vast dat partijen niet van mening verschillen over de overgangsnormen en de toepassing daarvan bij het (niet) bevorderen van J. van de derde naar de vierde klas havo. De Commissie volgt het standpunt van de school dat de bevorderingsnormen moeten worden gezien als een totaalpakket. Het gaat om het algemene beeld en de prestaties van een leerling in het afgelopen schooljaar.

De discussie tussen partijen betreft de mogelijkheid van voorwaardelijke bevordering in dit specifieke geval, nu J. bij het doubleren in de derde klas geen les meer krijgt in het vak waarvoor hij vorig jaar een 4 had en hij zonder dit vak, met de voor de overige vakken behaalde cijfers wel aan de bevorderingsnorm heeft voldaan. Dit is een bijzondere situatie die kennelijk bij het opstellen van de bevorderingsnormen niet is voorzien en ook ten tijde van de bevorderingsvergadering niet heeft meegespeeld, omdat de (steeds wisselende) beslissing ten aanzien van de kernvakken en vervallen/keuze van/tussen de moderne talen pas later bekend is geworden. De vraag is dan of de school in die (later spelende) omstandigheid aanleiding had moeten zien om de in hoofdstuk 1 van de regeling Bevorderingsnormen 2011-2012 genoemde hardheidsclausule alsnog toe te passen.

Voorop gesteld dient dat het primair aan het oordeel van de school is of een leerling kan worden toegelaten tot een volgende klas en ook of dit in een specifiek geval op basis van genoemde hardheidsclausule moet gebeuren.

De school heeft ter zitting duidelijk gemaakt dat op de scholengemeenschap leerlingen nooit voorwaardelijk worden bevorderd naar een volgende klas en dat de in de bevorderingsregeling genoemde hardheidsclausule niet eerder ten aanzien van een individueel geval is toegepast.

De Commissie kan zich niet aan de indruk onttrekken dat voor de school bij de beslissing om een voorwaardelijke bevordering -in het algemeen en ook in dit specifieke geval- niet toe te staan de consequenties voor de hele schoolorganisatie zwaarder wegen dan het individuele belang van de leerling. Bij de mondelinge behandeling van de klacht heeft de school de beslissing gemotiveerd met argumenten als: "de hardheidsclausule is nooit eerder voor een individueel geval toegepast; voorwaardelijke bevordering van J. zou precedentwerking hebben; in zo'n grote schoolorganisatie zou dit mogelijk voor nog naar schatting dertig leerlingen gevolgen kunnen hebben". De gevolgen voor J., voor zijn motivatie en zijn inzet, zijn door de school niet genoemd en hebben kennelijk ook geen rol gespeeld in de overwegingen van de school.

Bij de vraag of de hardheidsclausule, die volgens de regeling Bevorderingsnormen 2011-2012 geldt bij kennelijke onbillijkheden en bij situaties waarin deze regeling niet voorziet, moet worden toegepast dient, naar het oordeel van de Commissie, juist nadrukkelijk gekeken te worden naar het belang van de individuele leerling en komt aan dit belang veel gewicht toe.

Nu echter een correcte afweging van de belangen niet geleid zou hebben tot een andere uitkomst, tot een voorwaardelijke bevordering van J. tot de vierde klas, omdat de school de mogelijkheid van voorwaardelijke bevordering nu eenmaal niet kent, en derhalve niet gezegd kan worden dat de school hiermee is voorbijgegaan aan het belang van J., zal de Commissie de klacht om die reden ongegrond verklaren.

De Commissie wil hierbij de volgende kanttekeningen plaatsen:

- a) De schoolleiding heeft naar het oordeel van de Commissie een kans laten liggen door de klacht (overeenkomstig artikel 6 van de geldende algemene klachtenregeling) zelf af te handelen. Met het samenstellen van een (interne) klachtencommissie voor de behandeling van deze klacht (overeenkomstig artikel 3 van de algemene klachtenregeling) had de school een meer schoolbrede discussie kunnen bewerkstelligen over de consequenties van het, door de heer B. ter zitting als jojo-end omschreven, beleid inzake de invoering van de kernvakken.
- b) Bij de toepassing van de hardheidsclausule van de bevorderingsregeling dient de school uitdrukkelijk en kenbaar het belang van de leerling mee te wegen.
- c) Gelet op de algemeen bekende problemen met de motivatie en de risico's van schooluitval van jongeren in de leeftijd van J. in de bovenbouw van de havo behoort de school in dat kader uiteraard alles, naar vermogen, te doen. De school had zich daarom ook eerder rekenschap moeten geven van de mogelijke gevolgen voor de individuele leerling -J. en naar de school ter zitting heeft verklaard schoolbreed mogelijk nog een dertigtal leerlingen- van de pas op het laatste moment kenbaar gemaakte organisatorische wijziging in het vakkenpakket.

3. Het oordeel van de Commissie

De Commissie acht de klacht ongegrond.

4. Advies aan het bevoegd gezag

De Commissie ziet geen aanleiding tot het geven van een advies.

Aldus gegeven op 27 september 2012 door mr. F.J. Agema, voorzitter, mr. W.R. van der Velde en B. Visser, leden, in aanwezigheid van mr. M. Mulder-Das, secretaris.